

Добре осигурени

Социалната сигурност в
Австрия

wirtschaftsmuseum

2013

Информация на австрийския Музей на обществото и стопанството по поръчка на Главната асоциация на австрийските институции за социално осигуряване

www.sozialversicherung.at

Австрийското социално осигуряване предлага ориентирана към клиентите и отговорна защита от рискове, свързани с болест, старост и трудова злополука. То оказва голямо влияние върху социалната свобода, благополучието и демократичните структури в Австрия. То е гарант за социалната сигурност в Австрия. Страната заема едно от челните места в света по отношение на качеството на живот и организацията на здравната система.

Здравното осигуряване поема преди всичко разходите за медицински услуги, независимо от размера на платените осигурителни вноски. След края на активната трудова дейност на гражданите пенсионното осигуряване се грижи за поддържане на жизнения им стандарт. Осигуряването при злополука предлага мерки за предпазване от злополуки на работното място и професионални заболявания и се занимава с последиците от тях. Услугите се заплащат от вноските на осигурените лица и на работодателите, а пенсиите се финансират отчасти със средства от данъци.

Ние обръщаме особено внимание на профилактиката на здравето и разбирането за здравословен начин на живот. Целта ни е да стимулираме съзнателно отношение към здравето на собственото ни тяло по време на работа и в свободното време. Важни задачи за нас са подобряването на условията на труд за предотвратяване на злополуки, професионални заболявания и преждевременното прекратяване на активната трудова дейност и рехабилитацията.

Настоящата брошура предлага стегнат преглед на системата, принципите и организацията.

д-р Ханс Йорг Шелинг

Председател на Главната асоциация на австрийските институции за социално осигуряване

© Собственик на медията и издател:

Австрийски музей на обществото и стопанството,
Фогелзанггасе 36, 1050 Виена, тел.: 01 /545 25 51, факс: 01 /545 25 51-55,
имейл: wirtschaftsmuseum@oegwm.ac.at, интернет: <http://www.wirtschaftsmuseum.at>
Изготвено по поръчка на Главната асоциация на австрийските институции за социално осигуряване,
Кундмангасе 21, 1030 Виена, тел.: 01 /711 32 -1120, факс: 01/711 32-3785,
имейл: presse@hvb.sozvers.at, интернет: <http://www.sozialversicherung.at>
<http://www.hauptverband.at>
Актуализирано издание 2013 г.

Социалната мрежа

Социалната държава гарантира сигурността на отделния човек. Социалната мрежа осигурява медицинско обслужване, рехабилитация и подпомагане в пенсионна възраст и извънредни ситуации.

СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Здравно осигуряване
Осигуряване при злополука
Пенсионно осигуряване

СО в есен
смисъл

СО в широк
смисъл

Осигуряване при безработица

Задължително осигуряване

Услуги при изпълнение на съответните критерии

Финансиране предимно от **осигурителни вноски**

СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Семейни помощи, добавка за чужда помощ, детски надбавки и др. Подпомагане на военноинвалиди и военнопострадали, подпомагане на жертвите от войните, подпомагане на жертвите на политическо преследване и др.

Семейно подпомагане и обезщетение от държавата за определени категории лица

Услуги при изпълнението на определения в закона фактически състав за подпомагане

Финансиране от общите **данъчни постъпления**

СОЦИАЛНА ПОМОЩ/СОЦИАЛЕН МИНИМУМ

Помощ за лица с увреждания,
Домове за възрастни хора и инвалиди,
Парични помощи и др.

„Последната мрежа“ в рамките на социалната сигурност

Осигуряване на екзистенцинимума за бедни и изпаднали в нужда лица

Финансиране от общите **данъчни постъпления**

Социалното осигуряване в Австрия

Институции

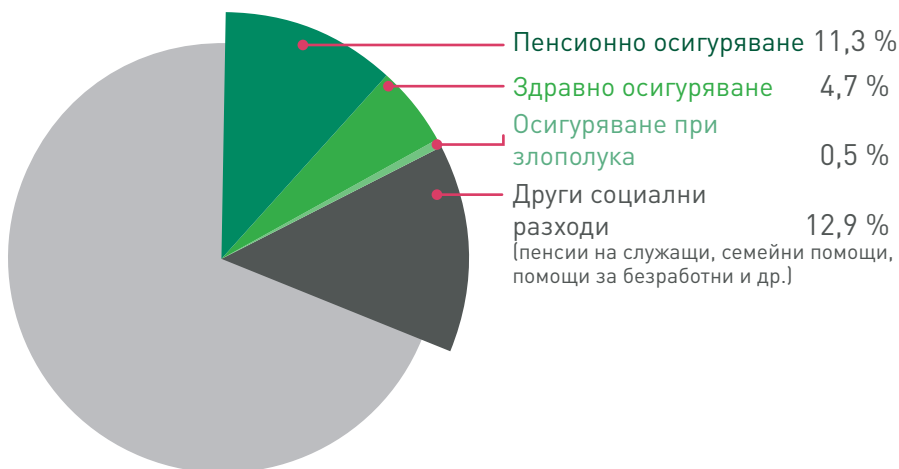
Социалното осигуряване е важна предпоставка за сплотеността на съвременното ни общество. Отчасти организацията на социалното осигуряване води началото си от Средновековието.

ГЛАВНА АСОЦИАЦИЯ НА АВСТРИЙСКИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Пенсионно осигуряване		Здравно осигуряване		Осигуряване при злополука
Пенсионно-осигурителен институт		9 Териториални здравни каси	6 Здравни каси в предприятия	Институт за общо осигуряване при злополука
Социално-осигурителен институт на стопанската икономика				
Социално-осигурителен институт на селскостопанските работници				
Осигурителен институт на железничарите и миньорите				
Осигурителен институт на австрийските нотариуси	Осигурителен институт на служителите в държавната администрация			

Съотношение на социалните разходи спрямо brutния вътрешен продукт за 2011 г.

Социални разходи: 88,3 млрд. евро = 29,4 % от brutния вътрешен продукт

Самоуправлението в Австрия

Самоуправление означава, че държавата предоставя изпълнението на дейности от общественния сектор на групи лица, които са непосредствено заинтересовани от тях.

В Австрия има различни форми:

Професионално самоуправление в законово определените представителства на интересите напр. работническа камара, стопанска камара, селскостопанска камара, лекарска камара и камара на фармацевтите

Териториално самоуправление в общините

Самоуправление в социалното осигуряване

САМОУПРАВЛЕНИЕТО В СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ ПОЗВОЛЯВА:

- ➔ **Независимост** от държавното управление
- ➔ **Привличане** на значими обществени сили
- ➔ **Демократично** и достъпно за осигуряваните лица управление
- ➔ **Небюрокрадна** организация, изискваща минимални средства за поддръжка
- ➔ **Укрепване** на солидарното съзнание
- ➔ **Облекчаване** и децентрализиране на държавното управление

Още от възникването си през втората половина на XIX век австрийското социално осигуряване е организирано на принципа на самоуправлението: Представители на осигурените лица и работодателите се занимават с въпросите на социалното осигуряване. Държавата има право да упражнява контрол.

Солидарност

Солидарността е акт на хуманност, който се основава на разбирането, че ние хората зависим едни от други.

Солидарност между приятели

- неформална
- лична
- проста структура
- емоционална
- цялостна

Солидарност между непознати

- институционализирана
- обществена
- комплексна структура
- обективна
- специализирана

СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ

В ОСНОВАТА НА СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ ЛЕЖИ СОЛИДАРНОСТТА:

- **По отношение на вноските** се постига изравняване между хората с високи доходи и тези с ниски доходи.
- **По отношение на получаваните услуги** съществува изравняване между лицата, нуждаещи се от социална защита и онези, които нямат много нужда от такава.
- **Благодарение на социалното изравняване** много от членовете на семействата попадат безплатно под закрилата на социалното осигуряване.
- **В пенсионното осигуряване** се извършва изравняване между трудещите се и пенсионерите = договор между поколенията.
- **Работодателите и работещите** участват лица участват във финансирането.

Принципите на социалното осигуряване в Австрия

Задължително осигуряване

Типичен белег на австрийското социално осигуряване е задължителното осигуряване, което свързва почти всички трудещи се с осигурителната система.

Наличието на трудова дейност води до задължително социално осигуряване, което предоставя осигурителна защита.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ОСИГУРЯВАНЕ ОЗНАЧАВА:

- **Осигурителното** отношение възниква на законово основание.
- **Осигурителната защита** влиза в сила непосредствено и без забавяне след започване на осигуряването (задължение за приемане дори и при тежки патологични състояния, които могат да доведат до бъдещи заболявания и др.)
- **Големият брой осигурени лица** гарантира възможно най-голямото разпределение на риска.
- **Безплатно осигуряване** на определени членове от семейството на осигурения.
- **Размерът на осигурителната вноска** не зависи от индивидуалния риск.
- **Големият брой осигурени лица** засилва позицията за преговори на институциите за социално осигуряване пред техните договорни партньори (лекари, фармацевти и др.).

ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ОЗНАЧАВА:

- **Всяко лице** се ангажира само със собственото си осигуряване
- **Селекция на риска** между застрашените и по-малко застрашените лица (без задължение за приемане).
- **По-високи** или допълнителни премии за жени, деца и хронично болни.
- **Повече административни разходи.**

Принципите на социалното осигуряване в Австрия

Без селекция на риска

От медицински услуги могат да се ползват всички социално осигурени лица независимо от индивидуалния им риск.

ИНСТИТУЦИИТЕ ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

не могат да ви откажат осигурително отношение, предоставено ви **по силата на закона**.

Социално осигуряване **не може да бъде отказано** на никого **заради висок риск** (болни от СПИН, лица с тежки увреждания и др.)

ЧАСТНИТЕ ОСИГУРИТЕЛИ

могат да откажат да осигурят лица, при които съществува **висок риск** (при професионално обусловен висок риск от злополуки, заради напреднала възраст, заради патологични състояния, които могат да доведат до последващо заболяване и др.) Частните осигурители **договарят** регулярно **изключването на услуги** при определени условия, като напр. просрочване на плащането.

Социалното осигуряване не прави разлика нито при процентната ставка на осигурителната вноска, нито при услугите, дали лицата, които имат право да получават социални услуги, имат високи или ниски доходи, дали са млади или стари, мъже или жени, хронично болни или напълно здрави. Дейността на частните осигурители по принцип има характера на допълнително осигуряване за определени услуги (напр. ВИП обслужване в болниците, допълнителна пенсия).

Некомерсиално

Социалното осигуряване е задължено по закон да изразходва целесъобразно и пестеливо събраните осигурителни вноски и да преследва на първо място социални, а не пазарни цели.

АДМИНИСТРАТИВНИТЕ РАЗХОДИ В ПРОЦЕНТ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ РАЗХОДИ

Цялото социално осигуряване в Австрия през 2011 г.

2,1%

Всички частни осигурителни дружества в Австрия (без разходите за реклама)

6,1%

Всички частни осигурителни дружества в Австрия (с разходите за реклама)

15–30%

Социалното осигуряване предоставя **висококачествени услуги на всички осигурени лица**. От 100 евро постъпления от вноски 97,9 евро се изразходват **отново за услуги**, предназначени за осигурените лица.

МЕТОД НА ПРЕРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

Финансирането на пенсиите, определени по закон, се извършва по метода на преразпределението. Това означава, че **голяма част от изплащаните, че финансира от осигурителните плащания на работещите**. Тук спада разпределеният от общите данъчни постъпления федерален принос.

- Няма данъчен риск и риск от инфлация
- Бързо и икономично събиране на осигурителните вноски
- Укрепване на съзнанието за солидарност
- По-малко административни разходи

МЕТОД НА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ЗА БЪДЕЩИ ПЛАЩАНИЯ

Методът за предоставяне на средства за бъдещи плащания означава, че **всеки сам спестява парите за пенсията си**. Тази възможност може да се разглежда предимно като допълнение към държавната пенсионна система, за да бъдат компенсирани загубите от доходи след пенсиониране.

- Всеки сам спестява за собствената си пенсия.
- Премиите съответно размерът на предоставяните услуги е различен
- Има данъчен риск и риск от инфлация
- Повече административни разходи

Със своите три клона – здравно и пенсионно осигуряване и осигуряване при злополука – австрийското социално осигуряване предлага комплексна защита. Почти цялото население на Австрия е включено в поне един от клоновете на социалното осигуряване.

ТРИТЕ КЛОНА НА АВСТРИЙСКОТО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ:

ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

при болест и майчинство за около 8,4 милиона човека

ОСИГУРЯВАНЕ ПРИ ЗЛОПОЛУКА
при злополуки на работното място и професионални заболявания за около 6,1 милиона човека

ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ
за възраст, наследствени пенсии и при инвалидност за около 5,8 милиона човека

Приходи на социалното осигуряване за 2011 г.

Вноски от осигурените лица и работодателите
ок. 40,0 млрд. евро

Други приходи
ок. 10,5 млрд. евро

Разходи на социалното осигуряване за 2011 г.

Здравно осигуряване
ок. 14,7 млрд. евро

Осигуряване при злополука
ок. 1,4 млрд. евро

Пенсионно осигуряване
ок. 34,1 млрд. евро

Други приходи напр.:

Федерален принос основно за осигурителните периоди в пенсионното осигуряване без внасяне на осигурителни вноски (ок. 6,6 млрд. евро)
Компенсация на разходите за парични надбавки към пенсиите в пенсионното осигуряване (ок. 1,0 млрд. евро)
Участие в разходите на осигурените лица (ок. 0,1 млрд. евро)
Възстановяване на разходите за услуги, свързани с майчинството (ок. 0,3 млрд. евро)

Защита при старост

Около 3,6 милиона трудово заети лица са пенсионно осигурени. Месечно се изплащат ок. 2,2 милиона пенсии. Социалното пенсионно осигуряване е безспорно най-значимото обезпечение при старост в Австрия. То спомага в значителна степен за гарантиране на жизнения стандарт на възрастните хора в страната.

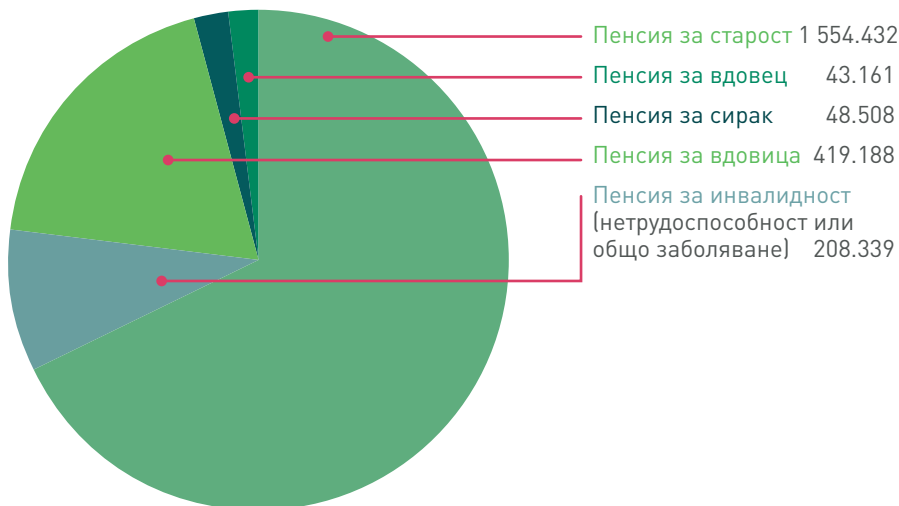
УСЛУГИТЕ НА СОЦИАЛНОТО ПЕНСИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ СА:

- Пенсия за старост
- Преждевременна пенсия за старост при дълъг период на осигуряване (с преходно правно регулиране)
- Пенсия поради намалена трудоспособност (инвалидност поради общо заболяване)
- Пенсия поради тежки условия труд
- Наследствена пенсия
- Мерки за рехабилитация
- Здравна профилактика

Правото за получаване на пенсия зависи от периода на осигуряване, основата за изчисляване и при пенсиите за старост от възрастта.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕНСИИТЕ ПО ВИДОВЕ

(всички пенсии към декември 2012 г.: 2 273.628)

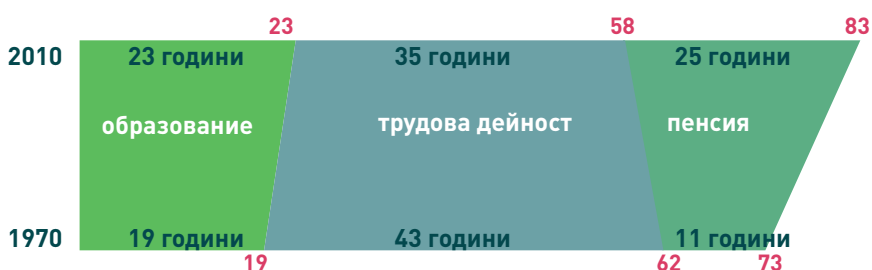
Дългосрочно финансиране

Нарастващата средна продължителност на живота и ниският процент раждаемост променят възрастовия състав на населението. Свързаните с това предизвикателства към пенсионната система могат да бъдат преодоляни, ако чрез навременни реформи бъде извършено съответното приспособяване към променените структури.

ПРОМЯНА НА СЪОТНОШЕНИЕТО

Образование – Работа – Пенсия

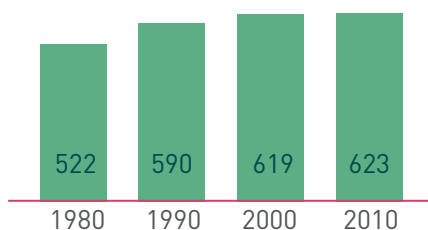

Пенсионерите като % от общото население

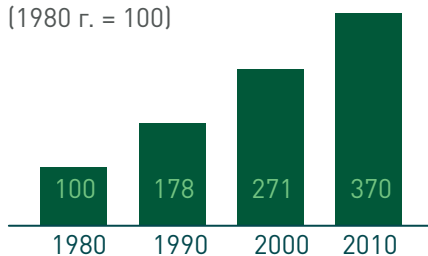
РАЗВИТИЕ НА ДЕЛА НА ПЕНСИОННОТО БРЕМЕ

(брой на пенсионерите на 1 000 заети лица)

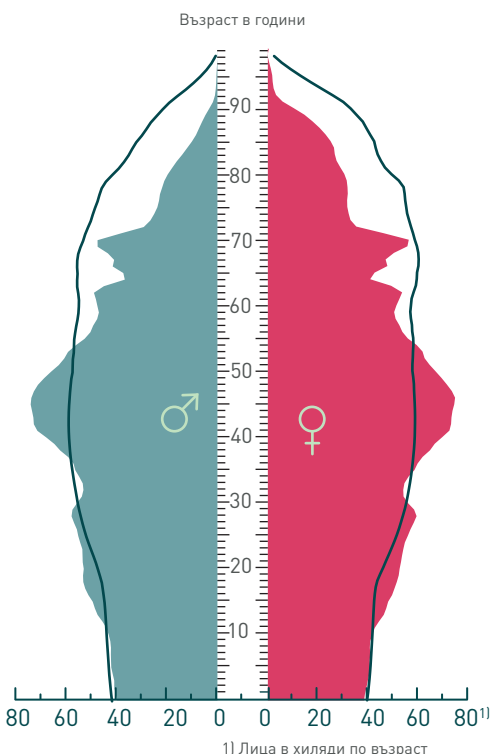

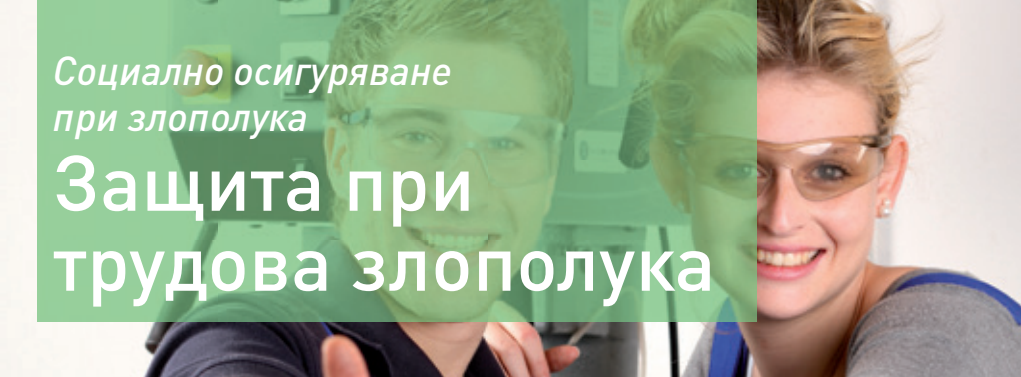
РАЗВИТИЕ НА БРУТНИЯ ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

(1980 г. = 100)

ПИРАМИДА НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2010 Г. И ПРОГНОЗА ЗА 2060 Г.

Социално осигуряване
при злополука

Защита при трудова злополука

Броят на осигурените срещу злополука лица за 2011 г. възлиза средно на 6,1 милиона човека. Осигуряването при злополука се финансира до 95,7% от вноските на работодателите и до 4,3% от други приходи (федерални фондове за компенсиране на семейните разходи).

УСЛУГИТЕ НА СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ ПРИ ЗЛОПОЛУКА СА:

- **Предотвратяване** на трудови злополуки и професионални заболявания
- **Охрана на труда** и грижа за здравето на работното място
Лечение при злополука
- **Лечение при злополука**
- **Рехабилитация**
- **Обезщетение** при трудови злополуки и професионални заболявания, напр. пенсия за инвалидност, услуги за близките родственици на загинали

ЗАЩИТА ЗА УЧЕНИЦИ И СТУДЕНТИ

От 1977 г. насам учениците и студентите са включени в социалното осигуряване при злополука. Предмет на този вид осигурителни услуги са свързаните с образованието злополуки като напр. злополуки по пътя за училище, по време на часовете, по време на училищни екскурзии и ски курсове.

За да бъдат предоставени съответните социални услуги, институцията за осигуряване при злополука трябва да бъде уведомена за нея. За съобщаването ѝ отговаря училищната дирекция. Осигурените ученици не плащат осигурителни вноски. Финансирането се извършва от общата сума на събраните вноски и фондовете за компенсиране на семейните разходи.

ЕДИН ПРИМЕР:

По време на училищен ски курс ученик/ученичка получава сложно счупване на крака. Той/тя трябва да бъде транспортиран/а с хеликоптер. След това трябва да премине 14-дневно стационарно лечение в травматологична болница. Накрая лечението завършва с 21-дневен престой в рехабилитационен център.

Общите разходи за всички тези процедури са в размер на 16 600 евро.

Защита при болест

Понастоящем около 8,4 милиона човека, тоест около 99,9% от населението на страната, са здравно осигурени.

УСЛУГИТЕ НА СОЦИАЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ СА:

- **Превенция**
 - Проследяване на бременност
 - Прегледи на младежи
 - Профилактични прегледи
 - Промоция на здравето
- **Болест**
 - Лекарска и зъболекарска помощ
 - Болнична помощ
 - Лекарства
 - Медицински грижи в дома на болния
 - Психотерапия
 - Диагностициране от клинични психолози
 - Медицинска рехабилитация
 - Ерготерапия
 - Обезщетения при временна нетрудоспособност
 - Възстановяване на разходите (напр. избор на лекар)
 - Добавки за допълнителни разходи (напр. за зъболекар)
- **Помощни средства за оздравяването** (напр. стелки) и пособия за инвалиди (напр. инвалидна количка)
- **Майчинство**
 - Болнична помощ
 - Парично обезщетение при бременност и раждане

ПРИМЕРИ ЗА РАЗХОДИ ЗА ОПЕРАЦИЯ

(без разходите за обгрижване, за рехабилитация, възможни обезщетения при временна нетрудоспособност и др.):

ОПЕРАЦИЯ НА СЛЯПОТО ЧЕРВО	евро	880,-
ОПЕРАЦИЯ НА ТАЗА	евро	6.130,-
ОПЕРАЦИЯ НА СЪРДЕЧНАТА КЛАПА	евро	11.440,-

При месечна вноса от около 81 евро осигуреният и неговите роднини получават комплексна защита: подпомагане от лекари на място, болничен престой и т.н. Около 25% от защитените лица са роднини, които са съосигурени без да внасят осигуровки.

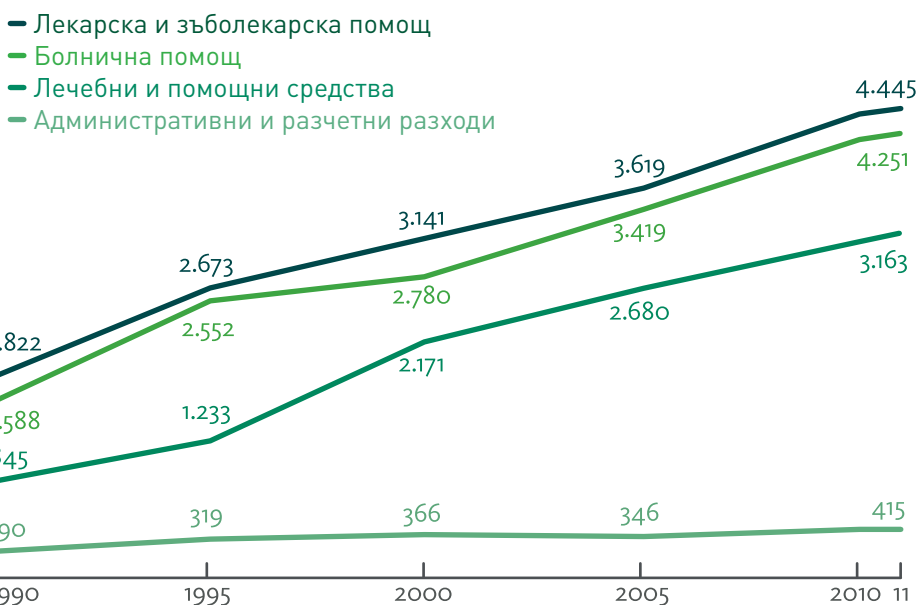
Достъп до здравните услуги

С електронната карта могат да бъдат заплатени безкасово често високите сметки за извършените медицински услуги. Този принцип се нарича принцип на непаричната помощ.

- **Институциите за здравно осигуряване** сключват договори с лекарите и други договорни партньори (фармацевти, физиотерапевти и др.).
- **Подписалите договора лекари** са задължени да лекуват пациентите с електронна карта. Те уреждат сметките си за извършените услуги директно със здравното осигуряване.
- **Повечето осигурени лица** плащат по 10 евро годишно такса за обслужване, а държавните служители и самонаетите лица заплащат 20% от разходите за лекарския хонорар. Съществуват различни възможности за освобождаване от тази такса.
- **Принципът на непаричната помощ** осигурява лесен и свободен от бюрократични спънки достъп до медицинските услуги.

НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ПЛАЩАНИЯ НА СОЦИАЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

(1990 – 2011 г. в млн. евро):

Институциите за социално осигуряване имат страница в интернет. По този начин клиентите могат бързо и без бюрократични спънки да се свържат с тях. „Електронното социално осигуряване“ е една ориентирана към бъдещето интернет инициатива на всички институции за социално осигуряване за улесняване на достъпа до услугите за гражданите.

ESV – ЕЛЕКТРОННО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ:

- **Информация** за здравното и пенсионното осигуряване и осигуряването при злополука
- Изтегляне на **формуляри** и брошури
- **Справки** с данни за осигурени лица, запитване за осигурителния статус
- **Актуални графики** за австрийското социално осигуряване
- **Съвети за здравето**
- **Тест** за социалното осигуряване и здравето
- Възможности за изпращане на **отзиви и мнения**
- **Информация за състоянието** на сметка (пенсионна сметка)

ЕЛЕКТРОННО ЛЕЧЕНИЕ: ЛЕСНО, СИГУРНО

Медикаментите, предписани от лекар или тези без рецепта от фармацевт се регистрират по електронен път. Така още при предписването на лекарствата различни желани и нежелани взаимодействия могат да бъдат проверени и взети под внимание. Също и фармацевтът още при продажбата на медикамент, който се отпуска без рецепта може да прецени дали лекарството е съвместимо с наличното лечение.

- Всички предписани и продадени **лекарства са съвместими**.
- На разпечатката на цялостното **индивидуално лечение до момента** от пръв поглед се вижда текущото приемане на медикаменти.
- Лекарите и фармацевтите могат още по-безпогрешно да идентифицират **възможите взаимодействия**.
- **Електронната карта** е ключът към благонадеждната защита на данните за лечението.
- Това е съвместен проект, в който **всички важни участници** в здравната система **влагат своя опит и професионални знания**.

Повече информация на:

www.gesundheit.gv.at и **www.chipkarte.at**.